YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (toinen jaosto)
25 päivänä toukokuuta 1998 *

Asiassa C-361/97,

jonka ASVG-Landesberufungskommission für das Burgenland on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Rouhollah Nour

vastaan

Burgenländische Gebietskrankenkasse

ennakkoratkaisun yhteisön oikeuden yleisten oikeusperiaatteiden tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. Schintgen sekä tuomarit G. F. Mancini ja G. Hirsch (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: G. Cosmas,
kirjaaja: R. Grass,

kuultuaan julkisasiamiestä,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

on antanut seuraavan

määräyksen

1 ASVG-Landesberufungskommission für das Burgenland (Burgenlandin osavaltion sosiaaliturva-asioiden valituslautakunta, jäljempänä Landesberufungskommission) on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 18.9.1997 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 21.10.1997, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla neljä ennakkoratkaisukysymystä yhteisön oikeuden yleisten oikeusperiaatteiden tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat lääkäri Nour ja Burgenländische Gebietskrankenkasse (Burgenlandin osavaltion lakisääteinen sairaskassa) ja jossa vaaditaan, että tietyt tämän sairaskassan kanssa tehdyt sopimusjärjestelyt Nourin lääkärinpalkkioiden alentamisesta todettaisiin mitättömiksi.

3 Landesberufungskommission on pysyvä elin, jonka perustamisesta on säädetty sosiaaliturvaa koskevassa laissa, ja se ratkaisee viimeisenä oikeusasteena riita-asiat, joissa asianosaisina ovat lääkärit ja ne sosiaaliturvaelimet, joiden kanssa lääkärit ovat tehneet yleissopimuksia ja yksittäisiä sopimuksia. Oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, että Landesberufungskommissionin jäseninä on kaksi lääkäriä, kaksi sosiaaliturvaelinten edustajaa ja puheenjohtajana yksi ammattituomari.

4 Suljetuin ovin 18.9.1997 pitämässään istunnossa Landesberufungskommission päätti lykätä pääasian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat neljä ennakkoratkaisukysymystä:

"1) Yhteisöjen tuomioistuin on kehittänyt ja soveltanut oikeuskäytännössään useita yleisiä oikeusperiaatteita. Näihin yleisiin oikeusperiaatteisiin kuuluvat oikeusvaltioperiaatteet kuten suhteellisuusperiaate (ks. asia 122/78, Buitoni, tuomio 20.2.1979, Kok. 1979, s. 677 ja erityisesti s. 684) ja oikeusvarmuuden periaate (ks. asia 265/78, Ferwerda, tuomio 5.3.1980, Kok. 1980, s. 617 ja erityisesti s. 630). Mitään kattavaa luetteloa yhteisön oikeuden perustavanlaatuisista oikeuksista ei kuitenkaan ole. Viitattakoon Euroopan neuvoston ministerineuvoston 13.10.1994 antamaan suositukseen N:o R(94) 12, joka koskee tuomareiden riippumattomuutta ja asemaa sekä heidän tehtäviensä hoidon tehokkuutta ja jossa muun muassa todetaan, että tuomareiden virkakauden pituudesta sekä heidän palkkauksestaan on säädettävä lailla.

Yhteisöjen tuomioistuimelta kysytään, onko tätä suositusta pidettävä yleisenä oikeusperiaatteena myös yhteisön oikeuden osana?

2) Onko luottamuksensuojan periaatetta (esim. asia C-5/89, komissio v. Saksa, tuomio 20.9.1990, Kok. 1990, s. I-3437 ja asia C-177/90, Kühn, tuomio 10.1.1992, Kok. 1992, s. I-35), sellaisena kuin se ilmenee taannehtivuuden kieltona (esim. asia 98/78, Racke, tuomio 25.1.1979, Kok. 1979, s. 69 ja asia C-368/89, Crispoltoni, tuomio 11.7.1991, Kok. 1991, s. I-3695) tulkittava myös niin, että sen kanssa on ristiriidassa se, jos hallinnollinen viranomainen pienentää valtion lainsäädännössä vahvistettua tuomarin kustakin ratkaistusta asiasta saamaa kiinteää palkkiota vain sen vuoksi, että se pitää tätä palkkiota suhteettoman korkeana?

3) Täyttyvätkö oikeusvarmuuden vaatimukset enää, jos lailla säädetyssä kaksiasteisessa oikeussuojajärjestelmässä tosiasiallisesti toimii vain yksi oikeusaste, koska ensimmäinen oikeusaste säännönmukaisesti ei pysty toimimaan, jolloin asiat on devoluutioperiaatteen mukaisesti käsiteltävä ainoastaan toisessa ja viimeisessä oikeusasteessa?

4) Onko sallittua, että hallinnollinen viranomainen määrää siitä, milloin ja millaisin edellytyksin tuomioistuimen tai sitä muistuttavan ratkaisuelimen on yhdistettävä käsittelemänsä riita-asiat, vai puututaanko tällä tuomiovallan autonomiaan?"

5 Ennakkoratkaisupyynnöstä ja pääasian oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, että Landesberufungskommissionin kysymykset koskevat sen toimintaa kahdessa suhteessa: ensinnäkin ne koskevat Landesberufungskommissionin puheenjohtajan palkkauksen laskutapaa (ensimmäinen, toinen ja neljäs kysymys) ja toisaalta ne koskevat ensimmäisenä oikeusasteena toimivan Paritätische Schiedskommissionin (sosiaaliturva-asioita ratkaiseva sekakomitea) suhdetta muutoksenhakuelimenä toimivaan Landesberufungskommissioniin (kolmas kysymys).

6 Oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, että ensin mainitusta asiakokonaisuudesta on Verwaltungsgerichtshofissa paraikaa vireillä oikeudenkäynti, jossa asianosaisina ovat Landesberufungskommissionin puheenjohtaja ja oikeusministeriö ja joka koskee puheenjohtajalle maksettavaa palkkiota siitä, että Landesberufungskommission on vuoden 1996 ensimmäisen puoliskon aikana ratkaissut 36 sosiaaliturva-asiaa.

7 Ensimmäinen ja toinen kysymys on suhteutettava tähän riita-asiaan, jossa Landesberufungskommissionin puheenjohtaja on riitauttanut tarkemmin sanottuna oikeusministeriön päätöksen, jolla tämä on pelkällä hallinnollisella päätöksellä taannehtivasti muuttanut puheenjohtajan palkkion määräytymisperusteita.

8 Neljäs kysymys on esitetty sen vuoksi, että oikeusministeriö on äskettäin tehnyt ehdotuksen, jonka tarkoituksena on saada kaikki Itävallan Landesberufungskommissionit yhdistämään käsitellyssään samanlaiset tai samankaltaiset asiat. Tämän ehdotuksen tarkoituksena on estää nousemasta liian korkeaksi näiden Landesberufungskommissionien puheenjohtajien palkkausta, joka perustuu kiinteään, kustakin ratkaistusta asiasta maksettavaan palkkioon.

9 Toisesta asiakokonaisuudesta on huomattava, että ennakkoratkaisua pyytänyt elin haluaa kolmannella kysymyksellään kiinnittää yhteisöjen tuomioistuimen huomion siihen, että sen alaisessa ensimmäisessä oikeusasteessa ei sen sekakokoonpanon vuoksi pystytä ratkaisemaan lääkärien ja sosiaaliturvaelinten välisiä riita-asioita, joten Landesberufungskommission ratkaisee ne käytännössä ensimmäisenä ja viimeisenä oikeusasteena.

10 On todettava, että perustamissopimuksen 177 artiklassa tarkoitettu menettely on yhteisöjen tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten yhteistyön väline, jonka avulla yhteisöjen tuomioistuin antaa kansallisille tuomioistuimille ne yhteisön oikeuden tulkintaa koskevat seikat, joita ne tarvitsevat käsittelemänsä riita-asian ratkaisemiseksi (ks. mm. asia C-83/91, Meilicke, tuomio 16.7.1992, Kok. 1992, s. I-4871, 22 kohta ja asia C-378/93, La Pyramide, määräys 9.8.1994, Kok. 1994, s. I-3999, 10 kohta).

11 Tämän yhteistyön osalta kansallinen tuomioistuin, jolla yksin voi olla välitön tieto asiaan liittyvistä tosiseikoista, on käsiteltävän asian erityispiirteet huomioon ottaen parhaassa asemassa arvioitaessa, onko sen ratkaisun antamisen kannalta olemassa tarve ennakkoratkaisulle (em. asia Meilicke, tuomion 23 kohta). Näin ollen yhteisöjen tuomioistuin ratkaisee asian ilman, että sen tarvitsee periaatteessa tutkia niitä olosuhteita, joissa kansalliset tuomioistuimet ovat päättäneet esittää sille ennakkoratkaisukysymyksiä ja joissa ne aikovat soveltaa yhteisön oikeuden säännöstä, josta ne ovat pyytäneet ennakkoratkaisua (ks. mm. asia C-85/95, Reisdorf, tuomio 5.12.1996, Kok. 1996, s. I-6257, 15 kohta).

12 Toisaalta vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisöjen tuomioistuin ei voi vastata ennakkoratkaisukysymykseen, jos on ilmeistä, että kansallisen tuomioistuimen pyytämällä yhteisön oikeussäännön tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, tai jos tulkintaongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos yhteisöjen tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa sellaisen vastauksen esitettyihin kysymyksiin, josta on

hyötyä (ks. asia 126/80, Salonia, tuomio 16.6.1981, Kok. 1981, s. 1563, 6 kohta; asia C-415/93, Bosman, tuomio 15.12.1995, Kok. 1995, s. I-4921, 61 kohta ja asia C-291/96, Grado ja Bashir, tuomio 9.10.1997, Kok. 1997, s. I-5531, 12 kohta).

13 Tällainen on tilanne esillä olevassa asiassa, jossa esitetyt kysymykset eivät liity pääasian oikeudenkäynnin kohteeseen.

14 Tältä osin on ensinnäkin todettava, että ne vastaukset, joita Landesberufungskommission pyytää, eivät auttaisi sitä ratkaisemaan sen käsiteltävänä olevaa Nourin ja Burgenländische Gebietskrankenkassen välistä riita-asiaa Nourin lääkärinpalkkioiden suuruudesta. Pääasian asianosaisten välillä ei ole käsitelty kysymyksiä, jotka liittyvät Landesberufungskommissionin puheenjohtajan palkkaukseen, asioiden yhdistämiseen ja Landesberufungskommissionin suhteeseen ensimmäisen oikeusasteensa kanssa; nämä kysymykset ovat selvästi asianosaisten välisen riita-asian ulkopuolella, ja ne liittyvät itse asiassa edellä mainittuun, Landesberufungskommissionin puheenjohtajan ja oikeusministeriön väliseen riita-asiaan.

15 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tällaisessa tapauksessa on katsottava, että yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt ennakkoratkaisukysymykset eivät koske yhteisön oikeuden sellaista tulkintaongelmaa, johon vastaaminen olisi objektiivisesti tarpeen kansallisessa tuomioistuimessa tehtävää ratkaisua varten (ks. mm. asia C-286/88, Falciola, määräys 26.2.1990, Kok. 1990, s. I-191, 9 kohta ja asia C-428/93, Monin Automobiles, määräys 16.5.1994, Kok. 1994, s. I-1707, 15 kohta; ks. myös em. asia Grado ja Bashir, tuomion 16 kohta).

16 Toiseksi on todettava, että oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, että oikeudenkäynnissä, joka on vireillä Verwaltungsgerichtshofissa Paritätische Schiedskommissionin toiminnasta ja Landesberufungskommissionin puheenjohtajan palkkauksesta, Landesberufungskommissionin puheenjohtaja on sen oikeudenkäynnin asianosaisena ehdottanut menestyksettä, että yhteisöjen tuomioistuimelle esitettäisiin samanlaiset kysymykset kuin ne, jotka on esitetty nyt esillä olevassa asiassa.

17 Jos kansallinen tuomari, joka on henkilökohtaisesti ja yksityisesti asianosaisena riita-asiassa oikeusministeriön kanssa, voisi esittää tähän riita-asiaansa liittyviä ennakkoratkaisukysymyksiä puheenjohtajana johtamastaan toisesta tuomiovaltaa käyttävästä elimestä, jossa käsitellään toista riita-asiaa, jossa asianosaisia ovat kolmannet henkilöt, rikottaisiin oikeussääntöä, jonka mukaan asianosaisten sijasta se kansallinen tuomioistuin, jonka on ratkaistava riita-asia, eli tässä asiassa Verwaltungsgerichtshof, päättää ennakkoratkaisupyynnön tekemisestä yhteisöjen tuomioistuimelle ja sille mahdollisesti esitettävien kysymysten sisällöstä (ks. mm. asia 5/72, Grassi, tuomio 15.6.1972, Kok. 1972, s. 443, 4 kohta ja asia 311/84, CBEM, tuomio 3.10.1985, Kok. 1985, s. 3261, 10 kohta).

18 Kolmanneksi on todettava, että ennakkoratkaisupyynnöstä ei ilmene, kuinka yhteisön oikeutta voitaisiin soveltaa riita-asiassa, jossa asianosaisina ovat kyseinen lääkäri ja Burgenländische Gebietskrankenkasse. Kansallinen tuomioistuin tyytyy vain kiinnittämään yhteisöjen tuomioistuimen huomion siihen seikkaan, että tulevaisuudessa muiden jäsenvaltioiden kansalaisia olevat lääkärit saattavat joutua asianosaisiksi vastaaviin riita-asioihin.

19 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisöjen tuomioistuin ei voi ottaa kantaa yhteisön oikeuden yleisten oikeusperiaatteiden väitettyyn loukkaamiseen, jos kyse on riita-asiasta, jolla ei ole yhtäkään liityntää yhteenkään perustamissopimuksen määräyksissä tarkoitetuista tilanteista. Pelkkä hypoteettinen mahdollisuus, että perustamissopimuksen mukaisia vapauksia käytetään, ei ole riittävä liittymä yhteisön oikeuteen, jotta yhteisön oikeuden säännöksiä voitaisiin soveltaa (ks. vastaavasti asia 180/83, Moser, tuomio 28.6.1984, Kok. 1984, s. 2539, 18 kohta ja asia C-299/95 Kremzow, tuomio 29.5.1997, Kok. 1997, s. I-2629, 16 kohta).

20 Näissä olosuhteissa on todettava, että työjärjestyksensä 92 artiklan 1 kohdan perusteella yhteisöjen tuomioistuin ei selvästikään ole toimivaltainen vastaamaan Landesberufungskommissionin esittämiin kysymyksiin.

Oikeudenkäyntikulut

21 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

Yhteisöjen tuomioistuin ei ole toimivaltainen vastaamaan ASVG-Landesberufungskommission für das Burgenlandin esittämiin kysymyksiin.

Annettiin Luxemburgissa 25 päivänä toukokuuta 1998.

R. Grass

kirjaaja

R. Schintgen

toisen jaoston puheenjohtaja